

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

03 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Nicolae Craiu,

examinând admisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Apărețe Oleg în numele inculpatului prin care solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 03 martie 2020, în cauza penală în privința lui

Ciobanu Georgel XXXXX, născut la XXXXX; originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 08.09.2018-02.12.2019;

instanța de apel: 27.12.2019 – 03.03.2020;

instanța de recurs ordinar: 23.07.2021 – 03.11.2021.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central din 02 decembrie 2019, Ciobanu Georgel a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (2) Cod penal și în baza acestei Legi i s-a stabilit o pedeapsa penală sub formă de închisoare pe un termen de 1 an și 8 luni, cu executarea pedepsei, într-un penitenciar de tip deschis, cu privarea dreptului de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

A fost respinsă solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatului, ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Ciobanu Georgel la data de 01 ianuarie 2018, aproximativ în jurul orei 14:00, fiind posesor al permisului de conducere nr. XXXXX, fiind sub influența băuturilor alcoolice, conducând autoturismul de model „FORD”, cu numărul de înmatriculare XXXXX, se deplasa pe traseul central din satul Slobozia Mare, raionul Cahul. În timpul deplasării, în apropierea intersecției, efectuând manevra de depășire a automobilului de model „Dacia” cu numărul de înmatriculare XXXXX, a ignorat prevederile Regulamentului circulației rutiere al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13.05.2009, și anume art. 3, care prevede, că:

participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sunt provocate de circumstanțe iminente; art. 10 alin. (1) lit. b), care prevede, că persoana, care conduce vehiculul, trebuie să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum; art. 14 lit. a) care prevede, că Conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, fiind bolnav, traumatizat sau într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere; art. 45. alin. (1) Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; situația rutieră; art. 51 alin. (1) lit. b), care prevede că, înaintea depășirii, conducătorul vehiculului trebuie să se asigure că cel care îl precedă pe aceeași bandă nu a semnalizat intenția de a depăși sau intenția de a preselesta spre stânga; art. 54 alin. (1) lit. a) că, Depășirea este interzisă în intersecțiile cu circulația nedirijată și în imediata apropiere înainte de acestea, ca urmare, fără a ține cont de situația rutieră, manifestând încrederea în sine exagerată, nu s-a isprăvit cu conducerea autoturismului și a comis tamponarea cu automobilul de model „Dacia” cu numărul de înmatriculare „XXXXX”, la volanul căruia se afla cet. Neculseanu Ilie, născut la XXXXX, care se deplasa regulamentar și efectua manevra de virare la stânga.

În urma accidentului rutier potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 201811D0033 din 13 februarie 2018, lui Neculseanu Ilie i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de comoție cerebrală, proteză metalic în articulația coxo-femurală cu fisură osului femural în porțiunea inferioară a protezei, care pe fonul bolii preexistente (col protezat), condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și se califică medico-legal ca vătămare corporală medie.

Astfel, prin acțiunile sale neintenționate Ciobanu Georgel a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (2) Cod penal, conform indicilor: *Încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății, săvârșită în stare de ebrietate.*

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către procurorul, care a solicitat casarea parțială a sentinței Judecătoriei Cahul, sediul Central din 02 decembrie 2019, în partea ce ține de stabilirea pedepsei și respingerea demersului procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea unei noi

hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ciobanu Georgel să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (2) Cod penal și în baza acestei Legi, să-i fie stabilită o pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de trei ani, și totodată, să fie dispusă încasarea cheltuielilor judiciare în sumă totală – 6567,50 lei de la inculpatul Ciobanu Georgel în beneficiul statului.

În motivarea cerințelor sale, apelantul a invocat că:

- prima instanță just a apreciat circumstanțele de fapt și de drept, iar acțiunile inculpatului corect au fost încadrate în baza art. 264 alin. (2) Cod penal, însă acestuia i-a fost stabilită o pedeapsa inechitabilă, nefiind apreciate circumstanțele ce țin de comportamentul inculpatului în timpul și după consumarea infracțiunii, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului;

- la stabilirea pedepsei inculpatului, prima instanță nu a luat în considerație prevederile art. 61,75 Cod penal. Astfel, în partea stabilirii pedepsei în privința lui Ciobanu Georgel, în baza art. 264 alin.(2) Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) an și 8 luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul a conduce mijloace de transport pe un termen de trei ani, instanța de fond nu a luat în calcul caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, dat fiind că, infracțiunea de încălcarea regulilor de securitate a circulației de către o persoană care conduce mijlocul de transport, la caz, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămare medie a integrității corporale și a sănătății, săvârșită de inculpat, atentează la relațiile sociale ce vizează respectarea de către conducătorii mijloacelor de transport a regulilor circulației rutiere, obligație impusă fiecărui conducător de transport, care este un mijloc de pericol social sporit pentru sănătatea și viața nu numai a șoferului, ci și a altor participanți la trafic;

- prima instanța nu a ținut cont că inculpatul anterior a fost judecat pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, și în acest context, a admis din nou conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate. Astfel, prin neglijența ce a manifestat-o, a pus în pericol securitatea participanților la trafic. De aceea dispunerea în circumstanțele indicate a pedepsei penale de quantumul indicat, constituie o inechitate, ce poate constitui pericol la capitolul prevenției săvârșirii noilor infracțiuni, atât din partea inculpatului, cât și a altor membri ai comunității, denaturând în rândurile acestora concepția necesității asigurării comportamentului în spiritul respectării stricte a legilor;

- argumentul instanței prin care a motivat refuzul de încasare a cheltuielilor judiciare de la inculpat precum că, statul are obligația de a demonstra vinovăția persoanei, nu este plauzibil, în situația în care, statul și-a onorat această obligație, a

demonstrat prin acțiuni legale vinovăția persoanei și pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli, or, art. 229 Cod de procedură penală, indică direct că, condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare;

- prima instanța la refuzul de a fi încasate cheltuielile judiciare din contul inculpatului nu a stabilit că încasarea acestora poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea inculpatului Ciobanu Georgel.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul 03 martie 2020, a fost admis apelul procurorului, casată parțial sentința primei instanțe în latura penală, și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ciobanu Georgel recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (2) Cod penal, i s-a stabilit o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 (cinci) ani. În rest sentința primei instanțe a fost menținută.

4.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, instanța de fond la individualizarea pedepsei inculpatului Ciobanu Georgel, nu a apreciat în deplină măsură personalitatea acestuia, precum și nu a luat în considerație faptul că, anterior Ciobanu Georgel a mai fost deferit justiției pentru infracțiuni similare, însă procesul în privința acestuia a fost încetat în baza Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 „cu privire la amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova” (f.d. 47-49).

Totodată, instanța de apel a notat că, potrivit cazierului contravențional, inculpatul a mai fost sancționat pentru consumul de alcool în locuri publice (f.d.44).

Astfel, instanța de apel, a ajuns la concluzia că, comportamentul periculos și interzis în traficul rutier a inculpatului Ciobanu Georgel, a început cu mult înainte de locul unde s-a produs accidentul rutier ce a cauzat vătămări medii părții vătămate Neculșeanu Ilie, și anume de pe teritoriul satului Văleni, când a urcat la volanul automobilului ce-i aparținea, fiind în stare de ebrietate avansată produsă de alcool și a început deplasarea în direcția satului Cîșlița Prut, raionul Cahul, punând astfel viața și sănătatea sa și a altor participanți la traficul rutier în pericol sporit. Această circumstanță denotă că inculpatul în mod conștient a neglijat prevederile pct. 14 lit. a) al Regulamentului circulației rutiere, normă care prevede, că „*conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate*”.

Subsidiar, instanța de apel a punctat că, o pedeapsă mai aspră în privința inculpatului Ciobanu Georgel, va fi capabilă să contribuie la realizarea scopurilor legii penale cum ar fi: corectarea acestuia, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de

acesta cât și de alte persoane. Or, o pedeapsă prea blândă ar genera dispreț și nu va fi suficientă pentru corectarea infractorului, precum și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni. Pedepsa aplicată urmează să contribuie la formarea unei atitudini de respect față de legea penală, precum și de valorile sociale și interesele protejate de acestea, din partea condamnatului, în așa mod ca acesta să fie silit să înceteze activitatea criminală și să-și modifice comportamentul în conformitate cu prevederile legii.

Tot în acest context, reieșind din gravitatea infracțiunii incriminate, gradul prejudiciabil al faptei săvârșite și persoana inculpatului, atitudinea acestuia după comiterea infracțiunii, poziția acestuia față de fapta comisă, instanța de apel a conchis că sunt întemeiate cerințele procurorului cu privire la aplicarea unei pedepse mai severe față de inculpat, fiind rațională aplicarea pedepsei de 3 ani închisoare.

Totodată, instanța de apel a reținut că un aspect important pentru a determina pedeapsa adecvată rezidă în comportamentul inculpatului, atât până la comiterea infracțiunii, cât și după comiterea infracțiunii. Comportamentul inculpatului (*neprezentarea acestuia la ședințele de judecată*) indică la necesitatea unei pedepse mai aspre pentru a fi posibilă atingerea scopurilor pedepsei penale.

Cu referire la solicitarea procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare suportate în cuantum de 6567,50 lei în contul statului, instanța de apel a calificat această solicitare, drept una nefondată, or, acestea sunt cheltuieli care sunt achitate pentru efectuarea raporturilor de expertiză judiciară.

Pe același segment de abordare, instanța de apel a constatat că, la materialele dosarului nu au fost anexate bonurile de achitare a serviciilor pentru efectuarea expertizelor, iar o simplă indicare în raportul de expertiză despre costul expertizei, nu echivalează cu un bon de plată ce ar confirma achitarea reală a sumei solicitate. Or, potrivit art. 75 alin. (1) al aceleiași legi prevede că, *expertiza judiciară se efectuează cu condiția că solicitantul achită în prealabil costurile acesteia*. În cazul în care solicitantul expertizei este o instituție publică, pentru efectuarea expertizei judiciare este suficientă prezentarea prealabilă a unei garanții privind plata ulterioară, acceptată de către instituția de expertiză judiciară sau de către expertul judiciar, în cazul în care acesta își desfășoară activitatea în cadrul unui birou de expertiză judiciară.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Apărește Oleg în numele inculpatului care în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 4) 5) și 10) Cod de procedură penală solicită repunerea în termen a recursului, casarea totală a deciziei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să îi fie aplicată o pedeapsă sub formă de amendă sau muncă neremunerată în folosul

comunității sau să îi fie suspendată condiționat executarea pedepsei penale în temeiul art. 90 Cod penal.

În susținerea celor solicitate, recurentul indică că inculpatul nu a cunoscut despre decizia contestată, or ultimul se afla în penitenciarul Tulcea, care nu i-a adus la cunoștință această decizie. Despre decizia contestată a aflat abia la data de 23 februarie 2021, când a fost reținut de autoritățile din Belgia.

Astfel, 15 aprilie 2021 a depus o cerere prin care a solicitat să facă cunoștință cu materialele cauzei și cu decizia recurată, iar prin răspunsul din 04 mai 2021 i s-a comunicat că dosarul se la Curtea Supremă de Justiție, deoarece s-a examinat în ordine de recurs ordinar.

În continuare, la data de 12 mai 2021, avocatul a depus o cerere suplimentară prin care a solicita să facă cunoștință cu decizia din 03 martie 2020, iar la 13 mai 2021 am primit decizia respectivă.

Așadar, recurentul indică că la 17 mai 2021 a înaintat acest recurs pe care îl consideră declarat în termen.

În motivarea celor solicitate, apărătorul subliniază că inculpatul nu avea de unde să cunoască că se examinează o cauză penală în privința sa deoarece la acel moment se afla în stare de arest în România, mai mult indică că nu a fost citat.

În aceste circumstanțe, avocatul remarcă că inculpatului i-au fost încălcate garanțiile dreptului la un proces echitabil, și anume, dreptul a apărare și principiul contradictorialității.

Totodată, recurentul susține că pedeapsa aplicată inculpatului este prea aspră, iar instanța de apel nu și-a motivat decizia în această parte decizia.

6. Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu materialele cauzei și ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea recursului ordinar, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, doar în cauzele stipulate în acest articol.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat de către avocatul Apărește Oleg în numele inculpatului, împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.

Potrivit art. 421 Cod de procedură penală, coraportat la art. 401 alin. (2) Cod de procedură penală, inculpatul este în drept să declare recurs ordinar în numele său atât în latura penală, cât și în cea civilă.

Termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărârilor instanței de apel, potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, este de 30 zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit art. 230 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Potrivit materialelor cauzei, dispozitivul deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul a fost pronunțat la 03 martie 2020, în absența inculpatului, însă cu prezența avocatului acestuia Stardubova Vera (f.d. 22, vol. II).

La 07 aprilie 2020, a fost pronunțată decizia integrală, în ședința de judecată nu s-a prezentat inculpatul și nici nu a putut fi asigurată participarea acestuia.

Apărarea în susținerea repunerii în termen a recursului indică că inculpatul nu cunoștea despre acest proces de judecată și a aflat abia în Belgia când a fost arestat.

Colegiul penal însă respinge ca fiind nefondate aceste alegații, or, la 16 ianuarie 2018 inculpatului îi este adusă la cunoștință ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț (f.d.27, vol. I), tot la aceeași dată fiind audiat în calitate de bănuț, fapt confirmat prin procesul-verbal anexat la materialele cauzei (f.d. 28, vol. I)).

De asemenea, Colegiul penal remarcă că la data de 02 aprilie 2018, inculpatul, dar și apărătorul acestuia semnează ordonanța de punere sub învinuire (f.d. 31-32, vol. I) și tot șa această dată se audiază în calitate de învinuit (*a se vedea procesul verbal de audiere a învinuitului din 02 aprilie 2018, f.d. 33-34, vol. I*).

În continuare, Colegiul penal atrage atenția că inculpatului tot la aceeași dată i se înmânează obligația de a nu părăsi țara (f.d. 37, vol. I).

Din materialele cauzei, și anume, informația parvenită de la Poliția de frontieră a Republicii Moldova (f.d. 180, vol. I), reiese că inculpatul nu a ținut cont de această ordonanță, or, la 05, 08, 12, 25 aprilie 2018 inculpatul a ieșit din țară, la 06, 09, 13, 25 aprilie 2018 a intrat, și la data de 03 mai 2018, inculpatul părăsește hotarele Republicii Moldova.

Prin încheierea 17 decembrie 2018 Judecătoria Cahul, sediul Central dispune să emită un mandat de arestare preventivă în privința inculpatului (f.d. 197, vol. I).

Astfel, alegațiile apărării precum că inculpatul „*inculpatul nu avea de unde să cunoască că se examinează o cauză penală în privința sa deoarece la acel moment se afla în stare de arest în România, mai mult indică că nu a fost citat*”, sunt neîntemeiate.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal respinge ca fiind neîntemeiate alegațiile apărării, or, orice persoană antrenată într-un proces de judecată este obligată să se intereseze de cursul acestuia.

Totodată, Colegiul penal conchide că organele de resort au întreprins măsuri eficiente pentru a face posibilă examinarea cauzei în prezența inculpatului, fiind emise ordonanțe de aducere silită (ordonanțe din 01.08.2012, 18.08.2018, f.d. 138, 142, vol. I) întocmite rapoarte de căutare (rapoarte din 20.08.2018, 17.12.2018, f.d. 143, 175, vol. I) prin care s-a constatat că ultimul a plecat peste hotarele Republicii Moldova.

În acest sens, Colegiul penal reține, prin prisma jurisprudenței CEDO (*cauza Colozza contra Italiei, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 12 februarie 1985, nr. 9024/80, art. 6 parag. 1*) că, „(...)resursele disponibile în dreptul intern trebuie să fie eficiente și să demonstreze că o persoană acuzată de o infracțiune, s-a sustras de la urmărire penală sau de la judecată, nu să i se lese în sarcina acesteia de a dovedi că ea nu căută să se sustragă de la urmărirea penală ori cercetarea judecătorească sau că absența ei a fost din cauza de forță majoră... din examinarea faptelor rezultă că încercările de a-l depista au fost inadecvate”.

Astfel, Colegiul penal conchide că se demonstrează indubitabil faptul că inculpatul s-a sustras de la urmărirea penală, și anume, prin faptul că nu a executat obligația de a nu părăsi țara, dar și faptul că ultimul a arătat interes față de cauza respectivă numai după ce a fost reținut în Belgia.

Totodată, argumentul acestuia precum că s-a aflat în Penitenciar în Tulcea și nu avea cum să cunoască despre cauza respectivă, sunt nefondate, or, ultimul știa că se face vinovat în Republica Moldova fiindu-i adusă învinuirea de comitere a infracțiunii 264 alin. (2) Cod penal, această poziție se confirmă și prin faptul că inculpatul după ce a fost eliberat din Penitenciar nu s-a întors acasă, dar a plecat în Belgia, fără să se intereseze la ce etapă se află cauza în care avea calitate de învinuit.

Astfel, avocatul Apărece Oleg în numele inculpatului declară recurs împotriva deciziei instanței de apel la 18 mai 2021, fapt confirmat de ștampila aplicată pe plic (f.d. 165, vol. II), în acest sens reieșind din prevederile art. 422 Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar s-a epuizat.

Așadar, termenul de atac cu recurs ordinar a deciziei instanței de apel, nu a fost respectat de către recurent, el fiind declarat peste termenul de 30 zile.

Totodată, Colegiul penal reține că, termenul de declararea al recursului ordinar este absolut și are un caracter imperativ, iar depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita această cale de atac.

De asemenea, Colegiul penal ține să sublinieze în această situație jurisprudența Curții de la Strasbourg, cauza Vieru v. Republica Moldova, nr. 25763/10 din

18.06.2019, prin care a reiterat că, securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului „*res judicata*”, care indică caracterul irevocabil al hotărârilor judecătorești.

În astfel de circumstanțe, raportând speța dată la prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide că, termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar, este depășit, prin urmare, recursul ordinar este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Apărețe Oleg în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul 03 martie 2020, în cauza penală în privința inculpatului *Ciobanu Georgel XXXXX*, pe motiv că este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **08 decembrie 2021**.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Nicolae Craiu